
Pyhäjärven Murtomäki 2 tuulivoimapuiston pöllöselvitys 2021

Ei julkinen – vain viranomaiskäyttöön

SISÄLLYSLUETTELO

Johdanto	3
Raportista	3
Selvitysalueen yleiskuvaus	3
Työstä vastaavat henkilöt	4
Tutkimusmenetelmät	5
Epävarmuustekijät	6
Lajikohtaista tarkastelua	6
Tulokset ja päätelmät	7
Kirjallisuus	8

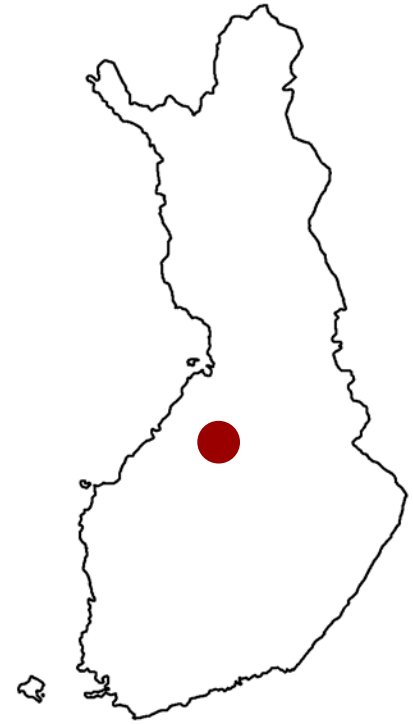
*Tähän raporttiin suositetaan viittaamaan seuraavasti:
Ahlman, S. 2021: Pyhäjärven Murtomäki 2 tuulivoimapuiston pölyselvitys 2021.
Ahlman Group Oy.*

JOHDANTO

Tämä raportti esittelee YIT Suomi Oy:n Ahlman Group Oy:ltä tilaaman Pyhäjärven Murtomäki 2 tuulivoimapuiston pöytäselvityksen tulokset, joiden perusteella voidaan arvioida hankkeen vaikutuksia pölyille.

YIT Suomi Oy suunnittelee noin 15 tuulivoimalan rakentamista Murtomäki 2 alueelle. Tuulivoimapuisto koostuu tuulivoimaloista perustuksineen, niitä yhdistävistä maakaapeleista, kantaverkkoon liittymisasemasta sekä tuulivoimaloita yhdistävistä teistä. Hankkeeseen sovelletaan YVA-lain (486/1994, muutettu 458/2006) mukaista ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Osana ympäristövaikutusten arviointimenettelyä toteutettiin pöytäselvitys, jonka tavoitteena oli selvittää tuulivoimapuiston alueella ja sen lähiympäristössä olevien pölyjen mahdollisia reiviirejä.

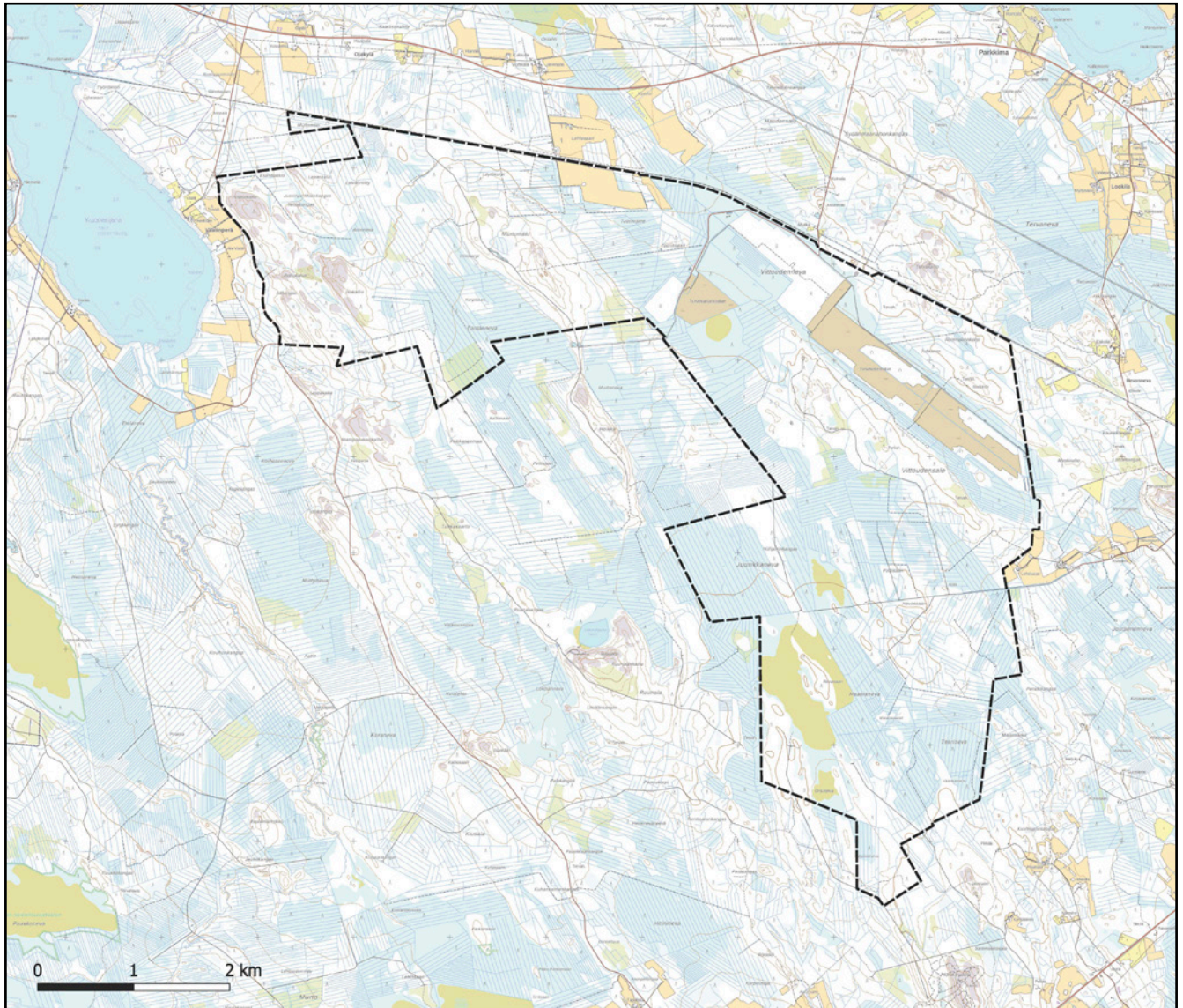

RAPORTISTA

Tässä raportissa esitetään maaliskuun aikana vuonna 2021 toteutetun pöytäselvityksen tulokset. Raportti käsittää yleis- ja pohjatietojen lisäksi kuvaukset tutkimusmenetelmistä sekä inventointien tulokset ja mahdolliset maankäyttösuositukset.

SELVITYSALUEEN YLEISKUVAUS

Murtomäki 2 tuulivoimapuisto sijaitsee noin seitsemän kilometriä Pyhäjärven keskustan länsipuolella Väätinperän, Parkkiman, Eskoperän ja Tapaninahonperän välisellä alueella. Tutkimusalue on 2 665 hehtaarin laajuinen kokonaisuus, jossa on hyvin runsaasti ojitettuja soita, turvetuotantoalueita, luonnontilaista suota, kangasmetsiä, peltoa ja kalliomuodostumia (kuva 1). Alueella on vähäisesti pieniä vesilampareita. Lähin vesistö on länsipuolella lähimmillään noin 400 metrin etäisyydellä oleva Kuonanjärvi, joka on osittain Haapajärven kunnan puolella. Tutkimusalueella on useita tielinjoja. Pohjoislaidaltaan se rajautuu junaraiteeseen.

Kuva 1. Tutkimusalue (musta katkoviiva). Pohjakartta: Maanmittauslaitoksen avoin data 2021.

TYÖSTÄ VASTAAVAT HENKILÖT

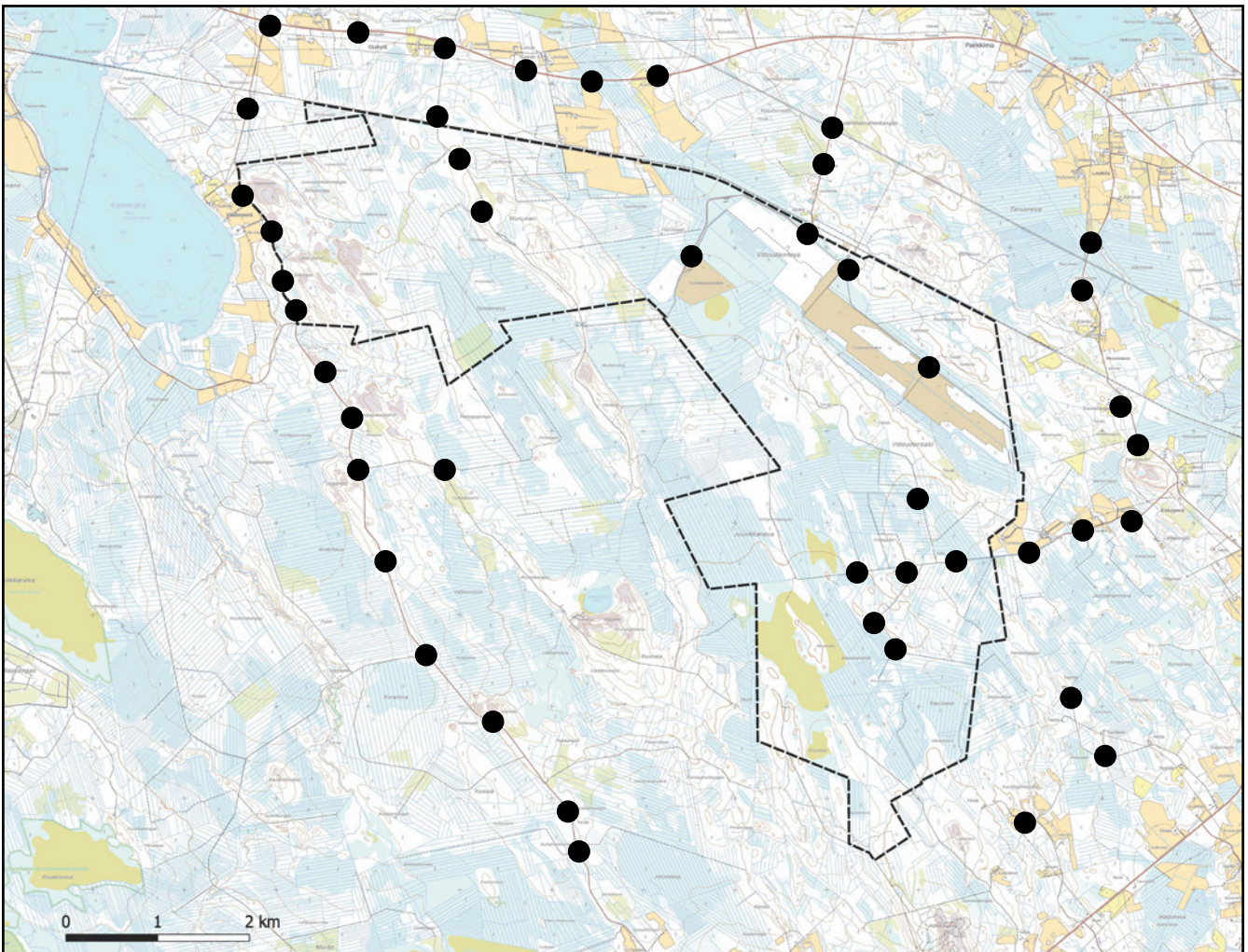
Pyhäjärven Murtomäki 2 tuulivoimapuiston pölyselvityksen maastotöistä vastasi Toni Ahlman, jolla on runsaasti kokemusta pölykuunteluista. Raportoinnista vastasi luontokartoittaja Santtu Ahlman.

TUTKIMUSMENETELMÄT

Pöllöjen reviirejä kartoitettiin kuuntelemalla mahdollisia soidinääniä sopivan leutoina öinä 5.–6.3., 15.–16.3. ja 22.–23.3. noin klo 19.00–4.00 välisenä aikana 45 eri pisteestä (kuva 2). Kaikki kuuntelut tehtiin auringonlaskun jälkeen. Kussakin pisteessä kuunneltiin 5–15 minuuttia. Pöllöt ovat yöaktiivisiä lajeja, joiden soidinkausi keskittyy kevättalveen. Pohjois-Pohjanmaan eteläosissa parasta soidinaikaa on tyypillisesti helmikuun lopun ja huhtikuun alun välinen aika, riippuen kevään sääolosuhteista ja myyrätilanteesta.

Selvityksen tavoitteena oli yksinomaan pöllöjen soidinreviirien löytäminen sekä paikallistaminen mahdollisimman tarkasti. Äänitelevien pöllöjen sijainti pyrittiin haarukoimaan useasta eri pisteestä mahdollisuuksien mukaan.

Kuva 2. Pöllönkuuntelupisteet (mustat pallot). Pohjakartta: Maanmittauslaitoksen avoin data 2021.

EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Pöllöselvitysten epävarmuustekijät aiheutuvat pitkälti suurista vuosittaisista eroista reviirimääristä. Reviirien määrä riippuu ravintotilanteesta, ja monella myyriin erikoistuneella lajilla heikkona keväänä reviierejä ei löydetä juuri lainkaan. Lisäksi kuunteluolosuhteet vaikuttavat merkittävästi havaintoihin, sillä pöllöt eivät soidinna esimerkiksi tuulessa, eivätkä usein myöskään kovassa pakkasessa. Tämän selvityksen maastotyöt tehtiin hyvissä sääolosuhteissa (taulukko 1), joskin hyvin paksun ja upottavan lumipeitteen vuoksi joillekin pienialaisille alueille ei ole välttämättä kuullut. Hyvissä olosuhteissa esimerkiksi huuhkajan huhuilu kuuluu kuitenkin erittäin kauas. Havaintoja tarkastellessa tulee kuitenkin huomioida, että muun muassa iäkkäät ja pitkään samalla paikalla pesineet viirupöllöt saattavat aloittaa pesinnän ilman erityistä soidnäntelykautta.

LAJIKOHTAISTA TARKASTELUA

Tässä osiossa käsitellään tuulivoimapuiston alueella ja sen läheisyydessä maastotöiden aikana havaittuja pöllölajeja. Kustakin lajista esitetään suomalaisen nimen lisäksi tieteellinen nimi i. Palstan oikeassa reunassa on merkitty punaisella hakasulkuihin lajin mahdollinen uhanalaisuusluokitus (EN = erittäin uhanalainen, VU = vaarantunut, NT = silmälläpidettävä, RT = alueellisesti uhanalainen, L = lintudirektiivin laji ja V = Suomen erityisvastuulaji). Edellä mainittuihin luokituksiin kuuluviin lajeihin kohdistuvia vaikutuksia tarkastellaan yleispiirteisesti.

Viirupöllö (*Strix uralensis*)

[L]

Hankealueen lounaispuolella Matopajukonkallion, Välikankaan ja Tuhkakaarron välissä oli yksi reviiri (kuva 3). Viirupöllö pesii varsin monenlaisissa metsissä, mutta tyypillisimmin sen löytää vanhoista havu- ja sekametsistä. Tuoreimman kannanarvion mukaan parimäärä on koko Suomessa noin 3 000 paria. Se on EU:n lintudirektiivin I-liitteen laji.

Taulukko 1. Sääolosuhteet kuunteluiden aikana.

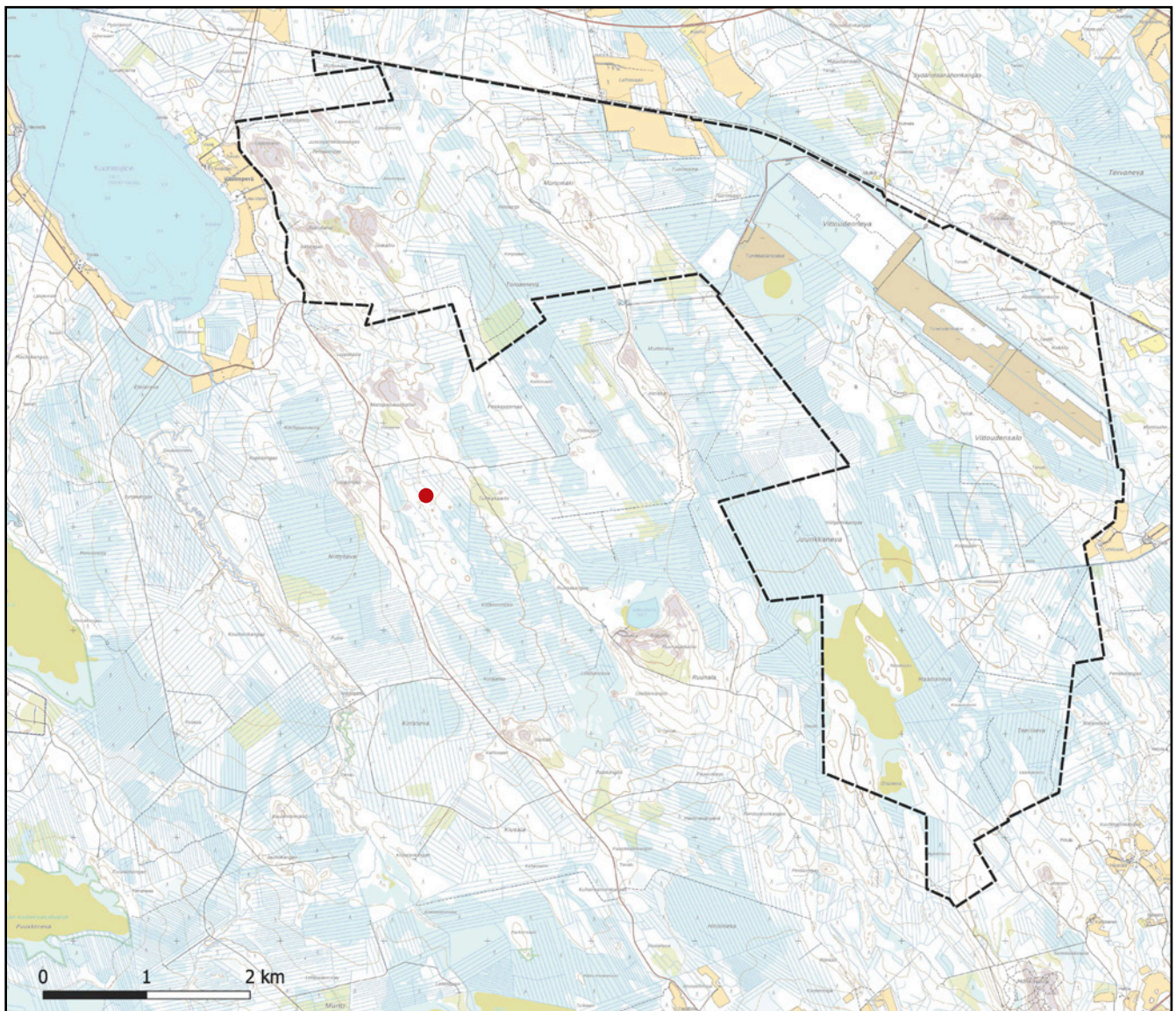
Päivämäärä	Lämpötila alussa	Lämpötila lopussa	Pilvisyys alussa	Pilvisyys lopussa	Tuuli alussa	Tuuli lopussa
5.-6.3.	-12 °C	-13 °C	0/8	0/8	0 m/s	0 m/s
15.-16.3.	1 °C	0 °C	8/8	8/8	0 m/s	3 m/s NW
22.-23.3.	-12 °C	-14 °C	2/8	1/8	0 m/s	0 m/s

TULOKSET JA PÄÄTELMÄT

Maastoinventointien aikana kuultiin vain yksi viirupöllö hankealueen ulkopuolella vaikka kuunteluja tehtiin hyvissä olosuhteissa hyvin laajalla alueella. Pöllökannat vaihtelevat varsin voimakkaasti etenkin myyrätilanteen myötä. Havaintojen perusteella hankealueen ja lähiseudun pöllötilanne oli heikko keväällä 2021. Suunniteltu tuulivoimapuistoalue vaikuttaa joka tapauksessa pääosin kehnolle pöllöjä ajatellen, sillä alueella on hyvin runsaasti ojitettua rämettä ja nuorta puustoa.

Pöllökuunteluiden perusteella ei voida antaa erityisiä maankäyttösuosituksia, sillä ainoa löydetty reviiri sijaitsee noin 1,5 kilometrin etäisyydellä hankealueen rajaan nähden.

Kuva 3. Viirupöllön reviiri (punainen pallo). Pohjakartta: Maanmittauslaitoksen avoin data 2021.

KIRJALLISUUS

Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U-M. (toim.) 2019:
Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019.
Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus, Helsinki.

Jakobsson, N. (toim.) 2008:
Ympäristön- ja luonnonsuojelu 2008. Lakikokoelmat. Edita Publishing Oy. Helsinki.

**Leivo, M., Asanti, T., Koskimies, P., Lammi, E.,
Lampolahti, J., Mikkola-Roos, M. & Virolainen, E. 2002:**
Suomen tärkeät lintualueet FINIBA. BirdLife Suomen julkaisu nro 4.
Suomen graafiset palvelut, Kuopio.

Saurola, P., Valkama, J. & Velmala, W. 2013:
Suomen Rengastusatlas. Osa 1. Luonnontieteellinen keskusmuseo ja ympäristöministeriö.
Helsinki.

Sierla, L., Lammi, E., Mannila, J. & Nironen, M. 2004:
Direktiivilajien huomioon ottaminen suunnittelussa.
Suomen Ympäristö 742. Ympäristöministeriö.

Söderman, T. 2003:
Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi – kaavoituksessa, YVA-menettelyssä ja
Natura-arvioinnissa. Ympäristöopas 109. Suomen ympäristökeskus. Helsinki.

Valkama, J., Vepsäläinen, V. & Lehikoinen, A. 2011:
Suomen III Lintuatlas. Luonnontieteellinen keskusmuseo ja ympäristöministeriö.
<<http://atlas3.lintuatlas.fi>>.

Ympäristöministeriö a) lintudirektiivin I-liitteen mukaiset lajit
<http://www.ymparisto.fi/default.asp?node=9046&lan=fi>.

Santtu Ahlman

Santtu Ahlman
Toimitusjohtaja
Ahlman Group Oy